

Aftale mellem Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om første delpakke af ungeudspil: Øget udbud af erhvervsrettede uddannelser i hele Danmark og henvisningstaxameter.

De unge skal vælge en uddannelse baseret på interesser, evner og ønsker.

Det kræver først og fremmest, at den unge mødes af en bred vifte af forskellige og relevante uddannelsesmuligheder, der er geografisk tilgængelige. Det kræver også, at de unge ikke bare støttes i deres valg, men også i deres omvalg, hvis det viser sig, at de unge har valgt forkert.

Regeringen, Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti er derfor enige om en række initiativer, der som led i Sammenhængsreformen skal gøre det nemmere for de unge at vælge og gennemføre den ungdomsuddannelse, der er rigtig for dem. Initiativerne skal bl.a. bringe de erhvervsrettede uddannelser tættere på de unge og sikre, at afstand til en erhvervsuddannelse ikke afholder unge fra at vælge at gå den vej efter grundskolen.

Uddannelser tæt på de unge

Erhvervsuddannelser og erhvervsgymnasiale uddannelser ligger mange steder længere væk fra de unge end et almen-gymnasialt tilbud. Det kan gøre valget af en erhvervsrettet uddannelse sværere for den unge.

Partierne er enige om, at de erhvervsrettede uddannelser skal tættere på de unge. Partierne er derfor enige om, at arbejde for et endnu bedre udbud af erhvervsrettede uddannelser i hele Danmark.

Partierne er enige om, at der afsættes 25 millioner kroner i 2019-2021 til, at erhvervsskoler, almene gymnasier og VUC'er kan oprette nye uddannelsessatellitter af erhvervsrettede uddannelser i de egne, hvor der ikke findes et udbud i forvejen. Midlerne kan også gå til at oprette udbud af erhvervsuddannelser på offentlige eller private gymnasiale institutioner. Midlerne kan herunder også tildeles erhvervsskoler, der inden for de gældende udbudsregler udbyder og gennemfører fx et grundforløb på et gymnasium ved, at erhvervsskolen lejer overskydende lokaler på et gymnasium i et udkantsområde.

Midlerne tildeles efter konkret ansøgning. Tildeling af midler til et VUC eller et offentligt eller privat gymnasium forudsætter, at det ansøgende VUC eller gymnasium har fået dispensation til at udbyde erhvervsrettede uddannelser, jf. nedenfor.

Erhvervsuddannelser i hele landet

Partierne er enige om, at der findes flere måder at bringe de erhvervsrettede uddannelser tættere på de unge.

Partierne er derfor også enige om, at offentlige og private gymnasier samt VUC'er kan få en tidsbegrænset dispensation til at udbyde erhvervsuddannelser. Partierne er enige om, at dispensation som et første skridt alene kommer til at omfatte udbud af grundforløb på erhvervsuddannelserne og alene uddannelser uden dimensionering på ansøgningstidspunktet. Hvis en uddannelse overvejes dimensioneret, tager Undervisningsministeriet som led heri konkret stilling til, om eventuelle dispensationer til udbud på gymnasier skal opretholdes. Dispensationer vil som udgangspunkt højst omfatte fem institutioner inden 2022 og som udgangspunkt højst 10 institutioner samlet set i 2025.

Der lægges i aftalen vægt på, at den faglige kvalitet på erhvervsuddannelserne skal sikres gennem etablering af partnerskaber med nærliggende erhvervsskoler. Partnerskabsaftalen skal understøtte den faglige kvalitet af udbuddet, brug af lærerkræfter som fx kan være aftale om, at lærere fra erhvervsskolen varetager undervisningen på almene gymnasier og VUC'er for bl.a. at sikre, at arbejdsmarkedskulturen fra erhvervsskolerne også er til stede på gymnasierne. I partnerskabsaftalen skal indgå aftale om, hvordan erhvervsskolens lokale uddannelsesudvalg kan fungere for det godkendte almene gymnasium eller VUC.

Partierne er enige om, at en udbudsgodkendelse vil være betinget af, at der indgås et gensidigt forpligtende samarbejde (partnerskab) med en erhvervsskole, der ligger i samme geografiske område, og som har udbud af og har aktivitet på den pågældende erhvervsuddannelse.

Rådet for Erhvervsrettede Uddannelser vil skulle afgive en indstilling som led i godkendelsesprocessen. Nye udbud må ikke have konsekvenser for erhvervsskolernes elevgrundlag, men skal derimod bidrage positivt til søgningen til erhvervsuddannelserne. Aftalepartierne er enige om, at forslaget alene vedrører grundforløbet, og at forslaget ikke vil omfatte udstyrskrævende erhvervsuddannelser. Det vil indgå i det igangsatte arbejde med temperaturmålingen af institutionsudviklingen og harmonisering af institutionslovene, om og evt. hvordan hovedforløb kan omfattes af forslaget.

Det er hensigten, at et gymnasium eller VUC først vil kunne søge om at få udbud af htx og hhx når, når der udbydes relevante erhvervsuddannelsesgrundforløb på institutionen for at sikre det faglige grundlag for htx og hhx. En konkret model og kriterier herfor vil indgå i det igangsatte arbejde med temperaturmålingen af institutionsudviklingen og harmonisering af institutionslovene.

Undervisningsministeriet vil løbende følge institutionens evne til at opretholde eud-udbuddet og tage stilling til, om udbuddet skal opretholdes. Det vil ske ud fra følgende kriterier:

- at have tilstrækkelig aktivitet til at sikre et bæredygtigt miljø.
- at kunne bringe eleverne videre i erhvervsuddannelsen fra grundforløbet, og at de kan bringe eleverne videre i praktikpladser fra grundforløbet.
- ikke har et højere frafald end på sammenlignelige erhvervsskoler med et tilsvarende udbud.
- har etableret samarbejde med det lokale erhvervsliv, og har etableret selvstændigt praktikpladsopsøgende arbejde – evt. som led i en partnerskabsaftale.

Partierne er enige om, at der foretages en lovrevision efter tre år, herunder skal det bl.a. vurderes om forslaget har bidraget til at øge søgningen til erhvervsuddannelser (inden for områder, hvor der behov for faglært arbejdskraft) i de pågældende geografiske områder, og at dette ikke er sket på bekostning af erhvervsskolernes elevgrundlag.

Henvisningstaxameter

Taxametersystemet indebærer, at den enkelte udbyder af gymnasiale uddannelser 'mister' et betydeligt tilskud, når eleverne foretager et omvalg og i stedet påbegynder en erhvervsuddannelse. Udbydere af gymnasiale uddannelser har dermed ikke noget direkte økonomisk incitament til at hjælpe de unge, der har valgt forkert, videre på en erhvervsuddannelse.

På den baggrund er partierne enige om at etablere et henvisningstaxameter, som skal belønne udbydere af gymnasiale uddannelser for at hjælpe elever videre til en erhvervsuddannelse i de tilfælde, hvor det viser sig, at en gymnasial uddannelse alligevel ikke var det rigtige for den unge.

Formålet med initiativet er at understøtte øget søgning til erhvervsuddannelserne. Partierne ønsker, at henvisningstaxameteret skal tilskynde udbydere af gymnasiale uddannelser til at gå i dialog med de unge, der viser tegn på, at en gymnasial uddannelse måske alligevel ikke er det rette for dem, og hvis det tyder på, at en erhvervsuddannelse rammer mere rigtigt. Det skal sikre, at økonomien ikke er en barriere for at give de unge den vejledning, de har brug for, og det skal understøtte øget søgning til erhvervsuddannelserne.

Partierne er enige om, at henvisningstaxameteret afgrænses til kun at omfatte omvalg, der finder sted i løbet af første år på den gymnasiale uddannelse, og det forudsættes kun udløst til den afgivende institution, hvis eleven overgår til en erhvervsuddannelse i umiddelbar forlængelse af det afbrudte forløb på den gymnasiale uddannelse. Derudover er partierne enige om at gøre det til en betingelse, at eleven skal være indskrevet på en erhvervsuddannelse seks måneder efter.

Partierne er enige om, at henvisningstaxametret etableres, så det kan udbetales fra 2020. De første elever, der kan udløse det, er elever, der påbegynder en gymnasial uddannelse sommeren 2019, og som i løbet af efteråret fortager et omvalg og er forankret på en erhvervsuddannelse seks måneder senere.

I 2020 fastsættes taksten, så den svarer til 25 pct. af det samlede tilskud til en elev på den pågældende gymnasiale uddannelse i et år. På stx svarer det til en takst på ca. 17.000 kr., på hf en takst på ca. 20.000 kr., på hhx bliver taksten ca. 15.000 kr. og på htx bliver taksten på ca. 19.000 kr. Initiativet finansieres i 2020 af midler afsat af regeringen til overgangen til et nyt taxameter- og tilskudssystem.

Der tages endelig stilling til henvisningstaxametrets udformning og takstens størrelse, herunder finansiering, fra 2021 og frem i forbindelse med opfølgning på det eftersyn af taxameter- og tilskudssystemet, som regeringen har igangsat i forbindelse med udspillet *Mod på livet – vejene til uddannelse og job*.

Reform af taxameter- og tilskudssystemet

Partierne er enige i, at henvisningstaxameteret er første del i en planlagt reform af taxameter- og tilskudssystemet.

Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som ved udgangen af 2019 skal danne grundlag for et nyt taxameter- og tilskudssystem, der skal understøtte øget kvalitet, resultater og geografisk udbud.

Der er afsat 60 millioner kroner årligt til at understøtte overgangen til et nyt taxameter- og tilskudssystem, herunder til harmonisering af udkantstilskuddet.

Oldtidskundskab på de private gymnasier

Endelig er gymnasieforligskredsen enig om at afskaffe muligheden for at udskifte oldtidskundskab på c-niveau, fordi faget bidrager til elevernes almene og demokratiske dannelse.